

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 28 października 2021 r.

Pozycja 153

POSTANOWIENIE z dnia 22 kwietnia 2021 r. Sygn. akt Ts 184/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Leon Kieres,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.J. o zbadanie zgodności:

- art. 2 oraz art. 22 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 917, ze zm.), w zakresie zwrotu „i pod jego kierownictwem”, z:
- art. 2 w związku z art. 24 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- art. 24 Konstytucji,
- art. 64 ust. 2 Konstytucji,
- art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji,
- art. 45 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864 – zał. nr 2, t. I, s. 10, ze zm.),

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 9 grudnia 2019 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika ustanowionego z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Wyrokiem z 25 września 2018 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy w T. IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (dalej: Sąd Rejonowy) oddalił powództwo skarżącego o ustalenie istnienia stosunku pracy. Uznał, że skarżącego i stronę przez niego pozwaną łączył cywilnoprawny stosunek zlecenia, a nie umowa o pracę.

Od powyższego rozstrzygnięcia skarżący złożył apelację, która została oddalona przez Sąd Okręgowy w K. IX Wydział Pracy (dalej: Sąd Okręgowy) wyrokiem z 22 października 2019 r. (sygn. akt [...]). Wyrok ten został wskazany przez skarżącego jako ostateczne rozstrzygnięcie w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

W złożonej skardze skarżący stwierdził, że zaskarżone przepisy nie spełniają „aktualnie kryteriów konstytucyjnych właściwej definicji pracy i pracownika” (skarga konstytucyjna, s. 5).

Zarządzeniami sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 5 lutego 2020 r. i 4 marca 2021 r. skarżącego wezwano do usunięcia braków formalnych wniesionej skargi przez: 1) doręczenie odpisu lub kopii poświadczonej przez pełnomocnika za zgodność z oryginałem wyroku Sądu Rejonowego i Sądu Okręgowego; 2) doręczenie oryginału dokumentu lub jego kopii poświadczonej przez pełnomocnika za zgodność z oryginałem, potwierdzającego datę doręczenia skarżącemu orzeczenia Sądu Okręgowego; 3) informację, czy od wyroku Sądu Okręgowego skarżący wniósł nadzwyczajny środek zaskarżenia; 4) sprecyzowanie – wraz z uzasadnieniem – w jaki sposób „art. 2 (...) oraz (...) art. 22 Ustawy Kodeks Pracy w zakresie zwrotu «i pod jego kierownictwem»” – naruszają wymienione w skardze konstytucyjnej wolności lub prawa skarżącego; 5) wyjaśnienie, w którym brzmieniu zaskarżone przepisy są kwestionowane przez skarżącego wraz z podaniem właściwych pozycji Dziennika Ustaw; 6) doręczenie opatrzonego podpisem pisma procesowego z 24 lutego 2020 r. nadesłanego do Trybunału Konstytucyjnego w odpowiedzi na zarządzenie sędziego TK z 5 lutego 2020 r., wzywającego do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej.

W pismach procesowych z 24 lutego 2020 r. i 17 marca 2021 r. (data nadania) skarżący stosunkował się do powyższych wezwań. Poinformował m.in., że od wyroku Sądu Okręgowego wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Trybunał Konstytucyjny – działając z urzędu – ustalił, że złożona przez skarżącego skarga została odrzucona przez Sąd Okręgowy postanowieniem z 3 lutego 2020 r. (sygn. akt [...]). Na rozstrzygnięcie to skarżący 12 maja 2020 r. wniósł zażalenie, które Sąd Najwyższy oddalił postanowieniem z 5 sierpnia 2020 r. (sygn. akt [...]).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygania. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub jest oczywiście bezzasadna.

Skarga konstytucyjna jest szczególnym środkiem ochrony konstytucyjnych wolności i praw. Ma ona gwarantować, że obowiązujące w systemie prawa akty normatywne nie będą stanowiły źródła ich naruszeń. Jej merytoryczne rozpoznanie uzależnione jest od spełnienia przesłanek, wynikających zarówno z art. 79 ust. 1 Konstytucji, jak i z przepisów u.o.t.p.TK.

Zaskarżony przepis powinien być podstawą prawną ostatecznego orzeczenia wydanego przez sąd lub organ administracji publicznej w indywidualnej sprawie skarżącego, który musi uprawdopodobnić naruszenie wskazanych w skardze konstytucyjnej wolności lub praw. Źródłem ich naruszenia powinna być normatywna treść kwestionowanych przepisów, zaś sposób naruszenia musi zostać określony przez skarżącego w uzasadnieniu wnoszonej skargi. Dopiero kumulatywne spełnienie tak rozumianych przesłanek warunkuje możliwość skutecznego wniesienia, a następnie merytorycznego rozpatrzenia skargi konstytucyjnej przez Trybunał. Niedochowanie któregośkolwiek ze wskazanych wymogów sprawia, że skarga zamiast subsydiarnego środka indywidualnej ochrony konstytucyjnych wolności i praw staje się swoistą formą *actio popularis*, zbliżoną w swej istocie do wniosku w sprawie abstrakcyjnej kontroli norm (zob. wyrok TK z 1 lipca 2014 r., sygn. SK 6/12, OTK ZU nr 7/A/2014, poz. 68).

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego rozpatrywana skarga nie spełnia powyższych wymagań.

Trybunał zauważa, że skarżący – mimo wezwania – nie uzasadnił w jaki sposób kwe-

stionowane przepisy naruszają jego prawa lub wolności wymienione w skardze konstytucyjnej. Uzasadniając skargę konstytucyjną skupił się na przedstawieniu stanu faktycznego, przytoczeniu wybranych fragmentów uzasadnienia wyroku TK z 2 czerwca 2015 r., sygn. K 1/13 (OTK ZU nr 6/A/2015, poz. 80) oraz zniekształconego fragmentu uzasadnienia wyroku SN z 7 września 1999 r. (sygn. akt I PKN 277/99; OSNAPiUS nr 1/2001, poz. 18), jak również na sformułowaniu zarzutów niezgodności zakwestionowanych przepisów z art. 45 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864 – zał. nr 2, t. I, s. 10, ze zm.; dalej: Traktat UE). Trybunał w obecnym składzie przypomina, że przesłanka odpowiedniego uzasadnienia zarzutów nie powinna być traktowana powierzchownie i instrumentalnie. Nie czyni zadość rozważanej powinności samo przywołanie przepisu stanowiącego przedmiot kontroli jak też przepisu będącego wzorcem tej kontroli (nawet wraz z podaniem sposobu ich rozumienia), bez przedstawienia argumentu wskazującego na niezgodność tych regulacji prawnych. Wymogu tego nie realizują także uwagi nazbyt ogólne, niejasne czy też czynione jedynie na marginesie innych rozważań (por. postanowienie pełnego składu TK z 26 listopada 2019 r., sygn. K 5/16, OTK ZU A/2019, poz. 66; wyroki TK z 5 czerwca 2014 r., sygn. K 35/11, OTK ZU nr 6/A/2014, poz. 61 oraz z 13 grudnia 2017 r., sygn. SK 48/15, OTK ZU A/2018, poz. 2). Merytoryczne rozpoznanie sprawy uzależnione jest więc nie tylko od dokładnego oznaczenia przez skarżącego wzorców konstytucyjnych, ale również zgodnej z orzecznictwem konstytucyjnym ich interpretacji oraz odpowiedniego przyporządkowania do przedmiotu kontroli. Do czasu gdy skarżący nie powoła argumentów mających świadczyć o niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazanymi normami Konstytucji, Trybunał musi uznawać je za zgodne z wzorcem kontroli. Ograniczenie się jedynie do wyrażenia przekonania o niezgodności przepisu z Konstytucją lub wskazania istniejących w tej kwestii wątpliwości nie może więc podlegać rozpoznaniu przez Trybunał (por. postanowienia TK z: 15 lipca 2015 r., sygn. SK 69/13, OTK ZU nr 7/A/2015, poz. 110; 8 października 2015 r., sygn. Ts 165/15, OTK ZU nr 6/B/2015, poz. 710; 26 listopada 2019 r., sygn. K 5/16, OTK ZU A/2019, poz. 66; 4 listopada 2015 r., sygn. P 45/13, OTK ZU nr 10/A/2015, poz. 171; 4 listopada 2015 r., sygn. P 102/15, OTK ZU nr 10/A/2015, poz. 172 oraz 17 lipca 2019 r., sygn. P 16/17, OTK ZU A/2019, poz. 44). W konsekwencji Trybunał stwierdza, że nieusunięcie braków formalnych skargi stanowi – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK – samodzielną przesłankę odmowy nadania skardze dalszego biegu.

W odniesieniu do zarzutu niezgodności zakwestionowanych przepisów z art. 45 Traktatu UE należy podkreślić, że – zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji – wzorcami kontroli skargi konstytucyjnej mogą być jedynie przepisy Konstytucji wyrażające prawa lub wolności skarżącego. Badanie przez Trybunał aktów normatywnych pod kątem ich zgodności z aktami prawa międzynarodowego jest niedopuszczalne. Zarzut niezgodności z art. 45 Traktatu UE musi więc pozostać bez rozpoznania (por. wyrok TK z 6 października 2009 r., sygn. SK 46/07, OTK ZU nr 9/A/2009, poz. 132, jak również postanowienie TK z 17 grudnia 2018 r., sygn. Ts 173/17, OTK ZU B/2019, poz. 59). Trybunał zauważa, że z treści skargi konstytucyjnej wynika, iż intencją skarżącego było zbadanie także zgodności art. 22 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (ówcześnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 917, ze zm.; obecnie: Dz.U. z 2020 r. poz. 1320, ze zm.) z art. 4 ust. 1 i 2 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.; dalej: Konwencja). Mając jednak na uwadze powyższe, wskazane przepisy Konwencji również nie mogą stanowić wzorca kontroli w niniejszej sprawie.

W związku z powyższym Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.